

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/809/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

193/2013. (VI. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ 2012. október 3-án előterjesztett **panaszát** a 2013. június 12-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – az Ny. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, illetve a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2012. október 3-án kelt levelében fogalmazta meg panaszát, amelyet elektronikus úton juttatott el a Testület részére. A beadványban sérelmezte, hogy feljelentését az Ny. városi Rendőrkapitányság É. település rendőrsén szolgálatot teljesítő rendőr elutasította anélkül, hogy jegyzőkönyvet vett volna fel a panaszról, vagy meggyőződött volna az általa elmondottak valóságtartalmáról. A panaszos kifogásolta, hogy az érintett kiskorú – a panaszos 8 éves kislánya (E. Á.) – meghallgatását a szolgálatot teljesítő rendőr mindössze az elutasítás dokumentálásához kérte volna, amit a panaszos – mint a kiskorú személy törvényes képviselője – nem engedélyezett.

Elektronikus levelében szerepelt a panaszosnak az ellenorzes@orfk.police.hu email-címre szintén aznap megküldött elektronikus levél másolata, amelyben nehezményezte, hogy a rendőrség képtelen gyermekének oltalmát biztosítani. A panaszos kitért rá, hogy egy órát várakoztatták a kirendeltségen, mielőtt fogadták volna. Meghallgatása során megmutatta bizonyítékait (a gyermekének mobiltelefonján látható fényképeket), mire azt az információt kapta, hogy hozzátartozó általi elkövetés esetén nem valósul meg bűncselekmény. A panaszos

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kifogásolta, hogy a szolgálatot teljesítő rendőr – aki nem mutatkozott be és nem azonosította magát – nem talált kivetnivalót az általa elmondottakban. A panaszos azon kérésére, hogy a rendőr ezt adja neki írásba, azt a választ kapta, hogy erre csak akkor fog sort keríteni, ha a panaszos beviszi a kisfiát kihallgatásra. A panaszossal előre közölte, hogy el fogja utasítani feljelentését.

2) 2012. október 19-én a panaszos kiegészítette korábbi beadványát. Csatolva megküldte az Ny. városi Rendőrkapitányság É. település Rendőrőrsének 2012. október 17-én kelt határozatát feljelentésének elutasításáról, valamint az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban ORFK) Ellenőrzési Szolgálat Központi Panaszirodája 2012. október 16-án kelt levelének másolatát, amelyben arról tájékoztatják a panaszost, hogy beadványát a szükséges intézkedések megtétele és válaszadás céljából megküldték a Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének.

A Testülethez megküldött levelében a panaszos sérelmezi feljelentése elutasítását, és jelzi, hogy nem látja értelmét panasszal élni a határozattal szemben. Ő ugyanis nem egy konkrét bűncselekményre kívánt rávilágítani feljelentésében, hanem kisfia édesapjának „rendszeres gondatlanságára”.

3) A panaszos feljelentésének elutasításáról készült határozat az alábbiakat tartalmazza.

A panaszos által a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban Btk.) 204. § (1) bekezdésébe ütköző és minősülő, megszerzéssel, tartással elkövetett pornográf felvétellel visszaélés büntettének gyanúja miatt tett feljelentést a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 174. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva utasította el az Ny. városi Rendőrkapitányság É. települési Rendőrőrsé, mivel megítélése szerint a feljelentés tárgyát képező cselekmény nem bűncselekmény.

A panaszos feljelentésében azt kifogásolta, hogy 8 éves fia mobiltelefonján pornográf képeket talált, amelyekhez a fia az édesapjánál töltött láthatás során jutott hozzá. Az ügy alaposabb felderítése érdekében meghallgatták E. Á-t, aki elmondta, hogy a kérdéses napon a 19 éves testvérével játszott számítógépes játékokat, míg édesapjuk a másik szobában tartózkodott. Hazatérve édesanyjához a számítógépen rákeresett a számítógépes játék képtalálataira, és mobiltelefonjával lefényképezett néhány olyan képet, amely a számítógépes játék karaktereit pornográf helyzetben ábrázolja.

A határozat megállapítása szerint a tiltott pornográf felvétellel visszaélés büntette nem valósult meg, mivel az csak 18. életévét be nem töltött személyről készült pornográf jellegű képek vonatkozásában állapítható meg. A kiskorú veszélyeztetése bűncselekményét pedig a kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására bízott személy követi el, és mivel a számítógépes játékot a testvérénél ismerte meg, e vonatkozásban sem találta megállapíthatónak bűncselekmény elkövetését a rendőrség.

4) 2012. október 25-ei levelében a panaszos aláírásával megerősítette elektronikus panaszbeadványát.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatóak meg.

1) N. S. r. fhdgy. bü. alosztályvezetője 2012. október 4-ei jelentésében az alábbiakról számolt be.

A panaszos 2012. október 2-án jelent meg személyesen az Ny. városi Rendőrkapitányság É. település Rendőrőrsén, ahol közölte a beléptetést végző fegyveres biztonsági őrral, hogy feljelentést kíván tenni. A biztonsági őr őt beengedte az épületbe, leültette, majd közölte az „azonnalos” szolgálatot ellátó r. zls.-sal, hogy a panaszos feljelentést kíván tenni. Tekintettel arra, hogy a r. zls. abban az időben éppen egy másik feljelentést foglalt jegyzőkönyvbe és a szolgálatban lévő nyomozó kollégák vagy kihallgatást végeztek, vagy más, súlyosabb bűncselekménnyel kapcsolatban láttak el feladatokat, a r. zls. közölte a panaszossal, hogy várakoznia kell. Körülbelül 25 perc várakozás után fogadta irodájában.

Néhány perc elteltével a r. fhdgy. irodájánál megjelent a r. zls, és röviden tájékoztatta a panaszos előadásáról és feljelentési szándékáról. A hallottakról a r. fhdgy.-nak az volt a véleménye, hogy bűncselekmény nem állapítható meg, és amennyiben szükséges, a panaszosnak, mint feljelentőnek megadja a szükséges jogi felvilágosítást. A fentiek okán a panaszos a r. zls.-sal megjelent az irodájában. A r. fhdgy. bemutatkozott és közölte beosztását, majd ezt követően meghallgatta a panaszost. A fentiek után a r. fhdgy. elmondta véleményét, hogy szerinte az ügyben semmilyen bűncselekmény nem állapítható meg. A panaszos megkérte a r. fhdgy.-ot, hogy az elmondottakról állítson ki részére dokumentumot. Válaszában a r. fhdgy. elmondta, hogy a r. zls. felveszi a feljelentési jegyzőkönyvet, de ha tőle szeretne hivatalos dokumentumot, jöjjön be a gyermekkel meghallgatásra. A panaszos fia által elmondottak alapján fognak tudni döntést hozni a nyomozás elrendeléséről, vagy a feljelentés elutasításáról. A fentiek hallatán a panaszos felháborodását fejezte ki, majd elhagyta a rendőrőrsöt anélkül, hogy kérte volna a feljelentési jegyzőkönyv elkészítését.

2) A r. zls. 2012. október 16-án készítette el jelentését, amelyben rögzítette, hogy a panaszos beérkezésekor éppen egy feljelentési jegyzőkönyvet vett fel egy lengyel állampolgár ügyében, tolmács jelenlétében. Ennek végétével hívta irodájába a panaszost, akit meghallgatott. A történeteket a további részletek tekintetében a r. fhdgy-i jelentéssel egyezően adta elő.

3) 2012. december 4-én a r. zls. kiegészítette rendőri jelentését. Ebben előadta, hogy a panaszos körülbelül 20 perc várakoztatás után került sorra. Bemutatkozását követően megkérdezte a panaszostól, hogy milyen ügyben tud neki segíteni. Előadását követően jelentette a r. fhdgy.-nak a hallottakat, aki fogadta a panaszost az irodájában. A r. zls. megerősítette a r. fhdgy. azon állítását, miszerint ő is bemutatkozott a panaszosnak.

4) A panaszos által az ORFK Ellenőrzési Szolgálat Központi Panaszirodájára benyújtott elektronikus panaszbeadványa kapcsán dr. T. Cs. r. ezredes, rendőrségi főtanácsos 2012. november 6-ai jelentésében számolt be annak elbírálásáról. Az irat rögzíti, hogy a beadványt feljelentésként értékelve a feljelentés kiegészítését rendelték el. A panaszos gyermekét is meghallgatták, aminek alapján elutasították a panaszos feljelentését.

5) Az Ny. városi Rendőrkapitányság É. település Rendőrőrsének parancsnoka 2012. október 29-ei dátummal készítette el összefoglaló jelentését. Az irat rögzíti, hogy a rendőrőrs szolgálatában lévő további nyomozók ismeretlen tettes által elkövetett emberölés büntett nyomozásában nyújtottak segítséget adatgyűjtésben és más nyomozati tevékenységben. A panaszos által előzetesen közöltek nem indokolták ezen nyomozati tevékenységük megszakítását. A jelentés a továbbiakban a már korábban ismertetett rendőri jelentésekkel

azonos tartalommal adja elő a történeteket és megállapítja, hogy a panaszos a rendőrsőn tisztességes eljárásban részesült, és az érintett rendőrök sem etikai, sem jogi szabályokat nem sértettek eljárásuk során.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) rendelkezéseire – a panaszos kifogásai alapján az alábbi megállapításokra jutott.

1) A Testület a panaszeljáráásban elsőként azt vizsgálta, hogy a hatásköre alapján valamennyi panaszosi sérelem kivizsgálását elvégezheti-e.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panaszos sérelmezte, hogy anélkül utasította el az Ny. városi Rendőrkapitányság É. Rendőrőse a feljelentését, hogy jegyzőkönyvet vettek volna fel.

Jelen esetben a panaszos a büntetőeljárás körébe tartozó mulasztást sérelmezett, amelynek megítélésére a Testületnek – fő szabály szerint – nincs hatásköre. A rendőrség büntetőeljárási tevékenységét a Testület – az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján – csak olyan esetekben vizsgálja, amikor a panaszosnak a Be. alapján speciális jogorvoslat nem áll a rendelkezésére.

A Testület ennek a kérdésnek a vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt tájékoztató levelére, amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. Ezért a legfőbb ügyész helyettese úgy véli, hogy a Be. 196. §-ában foglalt panasz a Be.-ben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása – így pl. a feljelentés felvételének elmulasztása – miatti jogsérelem esetén előterjeszthető.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a fentiek szerint a sérelmezett mulasztással szemben a panaszos a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslattal élhetett volna, a Testület e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.

b) A fenti hatásköri rendelkezés, valamint az előző pontban kifejtettek alapján a Testület szintén hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani a tekintetben, hogy a panaszos feljelentését elutasították, erre vonatkozóan ugyanis a Be. 195. § (1) bekezdése kifejezetten meghatároz sajátlagos jogorvoslatot. („Akire nézve az ügyész vagy a nyomozó hatóság feljelentés elutasításáról [...] hozott határozata közvetlen rendelkezést tartalmaz, a határozat ellen a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”)

Mindezek következtében a Testület a panaszosnak csak a rendőrsőn történő várokozttatásával, illetve a rendőr azonosításának elmaradásával kapcsolatos kifogásait volt jogosult vizsgálni.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkében foglalt tiszteességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület érdemben elsőként azt a panaszt vizsgálta, hogy a panaszosnak jogi felvilágosítást adó rendőr neki nem mutatkozott be és nem azonosította magát.

A panaszossal a rendőrségi iratok tanúsága szerint két rendőr is foglalkozott. Először a r. zls. fogadta, meghallgatta panaszát, majd további jogi felvilágosítás céljából a panaszossal a r. fhdgy.-nál jelentek meg. A Testületnek megküldött panaszbeadvány alapján a panaszos nem a r. zls. bemutatkozásának és azonosításának elmaradását sérelmezte, hanem a r. fhdgy.-ét, tekintettel arra, hogy ő adott számára jogi felvilágosítást.

A r. fhdgy., valamint a r. zls. jelentése a panaszbeadvánnyal ellentétben azt rögzíti, hogy a r. fhdgy. a panaszos megjelenésekor bemutatkozott és közölte beosztását is.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye [a)], vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye [b)] igazolja. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. A (3) bekezdés szerint pedig a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

A panaszossal szemben tanúsított rendőrségi fellépés ugyanakkor nem az Rtv. IV.-VI. fejezeteiben szabályozott intézkedések egyike volt, így a 20. §-ban rögzített azonosítási kötelezettség nem vonatkozott rá. Az Rtv. 2. §-ának alapvető jelentőségű követelményéből – amelynek értelmében „a rendőrség (...) felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak”, továbbá „tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait” – azonban levezethető, hogy minimálisan elvárható ilyen helyzetekben is, hogy a rendőr bemutakozzon. A rendőr és a panaszos közötti viszony – a rendőr speciális közhatalmi jogosítványai miatt – aszimmetrikus, ami jellegéből fakadóan magában hordozza az

alapjogsértés lehetőségét, egy ilyen esetlegesen előforduló helyzet orvoslásához pedig szükség lehetett a rendőr beazonosítására.

A panasz és a rendőri jelentések között ellentmondás van a tekintetben, hogy a r. fhdgy. megadta-e a nevét és a jelvéyszámát, amely ellentmondást a Testület – egyéb bizonyítási eszköz hiányában – nem tudta feloldani. **A fentiek miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a panasz ezen része vonatkozásában a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelme nem megállapítható.**

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrörshöz való megérkezését követően egy órát kellett várakoznia, mielőtt előadhatta volna panaszát.

A panaszos kiskorú gyermekének sérelmére elkövetett cselekmény miatt jelent meg az Ny. városi Rendőrkapitányság É. település Rendőrőrsén feljelentés megtétele céljából. Panaszbeadványa szerint egy órán át várakoztatták, mielőtt fogadták volna. A várakoztatás tekintetében a rendőrség előadása eltér a panaszban leírtaktól. A panaszost elsőként fogadó r. zls. jelentésében előadta, hogy a panaszos megérkezésekor épp egy másik személy feljelentési jegyzőkönyvét vette fel, aminek végeztével azonnal fogadta a panaszost. Kiegészítő jelentésében úgy nyilatkozott, hogy körülbelül húsz perc elteltével tudta fogadni a panaszost. A r. fhdgy. szintén mindössze huszonöt perc várakoztatást jelölt meg jelentésében, amelyet azzal indokolt, hogy a r. zls. abban az időben éppen egy másik feljelentést foglalt jegyzőkönyvbe, és a szolgálatban lévő nyomozó többi rendőr vagy kihallgatást végzett, vagy más, súlyosabb bűncselekménnyel kapcsolatban látott el feladatokat.

A rendőrség a panaszos várakoztatását tehát a rendőrőrs személyzetének leterheltségével magyarázta. A Testület több alkalommal kifejtette, hogy az ilyen jellegű körülmények a konkrét ügyben eljáró rendőröket nyilvánvalóan mentesítik a felelősség alól, a Testületnek azonban azt kell vizsgálnia, hogy a rendőrség, mint szervezet megfelelően biztosítja-e az alapjogok érvényesülését. Ahogyan arra a Testület több korábbi – pl. 304/2009. (X. 14.) számú – állásfoglalásában is utalt, a Testület a fenti okfejtéssel összhangban kialakított gyakorlata szerint a rendőrség nem hivatkozhat alappal saját leterheltségére, munkaszervezési nehézségeire az állampolgárok alapvető jogaival összefüggő kötelezettségei teljesítése során.

Az állam intézményvédelmi kötelezettsége azt jelenti, hogy az állami szerveknek nem csupán tartózkodniuk kell egyes alapjogok megsértéséről, indokolatlan korlátozásától, hanem pozitív kötelezettségük áll fent arra nézve, hogy e jogok zavartalan gyakorlását biztosítsák. Az Rtv. 2. § (1) bekezdése ezzel az elvvel összhangban rögzíti, hogy „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. Hasonló követelményt fogalmaz meg az Rtv. 24. § (1) bekezdése is: „[a] rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáférőkhöz a tőle elvárható felvilágosítást megadni”.

Fentiek alapján a Testületnek azt kellett vizsgálnia, hogy aránytalanul hosszúnak minősült-e a panaszos várakoztatásának ideje. A konkrét időtartam vonatkozásában a panaszos és a rendőrök előadásában fennálló ellentmondást a Testületnek nem állt módjában feloldani. A Testület szerint azonban a panaszosi állítás elfogadása esetén sem állapítható meg alapjogsértés az alábbiak szerint.

A panaszos által sérelmezett esemény – gyermekkorú fia telefonján pornográf képek fellelése apai láthatást követően – ugyan kétségkívül felvetheti bűncselekmény elkövetésének gyanúját, de nem olyan jellegű panasz, amely azonnali, halaszthatatlan intézkedést kívánt volna a rendőri szervtől az életet, testi épséget, vagy vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekmény hiányában. A Testület álláspontjának kialakításakor figyelemmel volt arra is, hogy a szolgálatot teljesítő rendőrök más feladatot láttak el a kérdéses időben, amely feladat ellátása szintén szolgálati kötelezettségük volt. A panaszos számára a hosszabb várakozás kétségkívül kellemetlenséggel járt, ugyanakkor az eset körülményeit figyelembe véve a várakozás tartama bizonyosan nem érte el azt a szintet, amely a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét eredményezte volna. A fentiekben túl a panaszosnak feljelentése megtételére a Be. 172. § (1) bekezdése értelmében akár írásban is lehetősége lett volna, kiküszöbölve ezáltal a hosszas várakozást.

A fentiekben kifejtettek okán a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos várakoztatása következtében nem sérült tisztességes eljáráshoz fűződő joga.

IV.

A Testület az egymásnak ellentmondó nyilatkozatok alapján nem tudott megalapozott döntést hozni abban a kérdésben, hogy sérült-e a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga a rendőr bemutatkozásának és azonosításának elmaradása okán. A panaszost továbbá nem érte jogsérelem annak következtében, hogy feljelentésének megtételét megelőzően hosszabb ideig volt kénytelen várakoznia a rendőrőrsön. A fentiekre tekintettel a Testület a panasznak az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez való áttételéről döntött az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2013. június 12.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag